

Nr 228

Av herr Engkvist m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till anskaffning av inventarier för allmänna samlingslokaler m. m.

Vid genomförandet av nu gällande nykterhetslagstiftning var grundtanken att ersätta det gamla restriktionssystemet med positivt nykterhetsfrämjande åtgärder. Ett utomordentligt viktigt led i dessa strävanden har upp rustningen av samlingslokaler ansetts vara, och riksdagen har i två etapper beslutat om bidrag för detta ändamål.

Fr. o. m. budgetåret 1954/55 utgår bidrag till utrustning av lokaler, som användes för ungdomsverksamhet. Detta bidrag utgjorde de första två budgetåren 250 000 kronor per år, men reducerades för innevarande budgetår till 200 000 kronor.

Fr. o. m. budgetåret 1955/56 utgår bidrag till utrustning av vissa allmänna samlingslokaler med köksinventarier m. m. Bidraget har utgått med 200 000 kronor per budgetår.

Med hänsyn till den nykterhetsfrämjande effekten har föreskrivits, att nära hälften av respektive anslag skall gå till nykterhetsrörelsens samlingslokaler och administreras av Våra Gårdar.

Inom nykterhetsrörelsen bedömes effekten av dessa anslag såsom mycket gynnsam. Av bilagd sammanställning över ärenden rörande utrustningsbidrag, som inkommit till Våra Gårdar, framgår att bidragens stimulans-effekt varit utomordentligt stor. För de 475 000 kronor, som sammanlagt beviljats Våra Gårdar, har 419 samlingslokaler upprustats för en total-kostnad av 1 303 816 kronor. Den egna insatsen uppgår sålunda genomsnittligt till nästan dubbelt så mycket som statens bidrag. Då den egna insatsen på många platser begränsats till författningsenligt 50 % av kostnaderna har på andra platser denna insats varit mångdubbelt större än det beviljade statsbidraget. Att behovet av dessa utrustningsbidrag har varit mycket stort inom nykterhetsrörelsen framgår därav att sammanlagt 1 385 ansökningar inkommit, upptagande totala kostnader av 4 224 073 kronor. Vid bedömning av dessa bidragsformers stimulans-effekt bör ytterligare noteras att många föreningar inför utsikten till bidrag rustat upp sina lokaler men sedan på grund av knappheten på medel fått sina ansökningar avslagna.

Vi vill i detta sammanhang understryka vad skolöverstyrelsen framhållit i sitt yttrande över betänkanterna: »De anförda siffrorna visar en-

ligt överstyrelsens mening, att anslaget till ungdomslokaler haft en mycket värdefull stimulerande inverkan på sammanslutningarnas vilja att upp- rusta ungdomslokalerna, som det från det allmänna ungdomsarbetets syn- punkt vore olyckligt att äventyra genom den föreslagna anslagsindrag- ningen.»

Skolöverstyrelsen finner det även angeläget att köksutrustningsbidraget bibehålles.

Det är uppenbart, att en av de mest betydande faktorerna bakom nyk- terhetsrörelsens aktivitet under de senaste åren just varit den upprust- ning av lokalerna, som åstadkommits genom utrustningsbidragen. Förut- sättningen för ett framgångsrikt ungdomsarbete, inriktat på en förbätt- ring av nykterhetsförhållandena, är goda samlingslokaler. Genom sin konstruktion har utrustningsbidragen inte bara stimulerat till ökad bygg- nadsverksamhet, utan också till större aktivitet i det ideella ungdomsfost- rande arbetet.

De positiva nykterhetsfrämjande åtgärder, som riksdagen sålunda be- slutat, har emellertid inte kunnat förhindra en påtaglig försämring av nykterhetstillståndet efter den 1 oktober 1955. Spritkonsumtionen har under det första motboksfria året ökat med ca 30 %, och fylleriet har fördubblats. Att i detta läge föreslå en indragning av utrustningsbidragen förefaller oss ej försvarbart.

I årets statsverksproposition har socialministern föreslagit att för bud- getåret 1957/58 600 000 kronor anvisas till bidrag till anskaffning av in- ventarier för allmänna samlingslokaler m. m. samt att nya riktlinjer för bidragsgivningen antages.

Förslaget innebär införande av ett enhetligt inventariebidrag, som för varje anläggning skall kunna utgå med 5 % av den godkända byggnads- kostnaden, dock högst 10 000 kronor. Departementschefen föreslår, att det i författningen uttryckligen angives, att nykterhetsvårdande synpunkter skall beaktas vid bedömningen av ansökningar samt att bidrag bör kunna utgå till äldre samlingslokaler, inte bara för anskaffning av inventarier utan även för fast köksinredning. Statens nämnd för samlingslokaler av- ses skola administrera det nya inventariebidraget. Departementschefen föreslår vidare att 600 000 kronor anslås, varav 500 000 kronor till all- männa samlingslokaler och 100 000 kronor till ungdomslokaler, som ej är allmänna samlingslokaler.

Trots departementschefens understrykande av att nykterhetsvårdande synpunkter skall beaktas kommer det nya inventariebidraget inte att kunna tillgodose dessa synpunkter på samma sätt som nu gällande utrustnings- bidrag. De 100 000 kronor, som avses skola gå till ungdomslokaler, som ej är allmänna samlingslokaler, kan sålunda icke utnyttjas till andra ändamål än scoutstugor, hobbylokaler o. d. och kan exempelvis icke an- vändas för upprustning av en allmän samlingslokal, som till huvudsaklig

del användes till ungdomsarbete. Av återstående 500 000 kronor torde knappast bli något över åt tidigare byggda samlingslokaler, om nybyggnaderna och de stora om- och tillbyggnaderna skall få sitt kapitalbehov för inventarieanskaffning tillgodosett. Och det var ju detta som var meningen med reformen.

Med hänvisning till det försämrade nykterhetstillståndet och med åberopande av den nykterhetsfrämjande effekt, som hitintills beviljade utrustningsbidrag haft, anser vi att utrustningsbidrag till nykterhetsrörelsens tidigare byggda lokaler fortfarande bör utgå.

Med stöd av vad som anförts får vi hemställa,

att riksdagen utöver i 5:e huvudtiteln föreslaget inventariebidrag måtte till nykterhetsrörelsens tidigare byggda allmänna samlingslokaler anvisa 200 000 kronor att utgå i enlighet med tidigare lämnade anvisningar och att administreras av Våra Gårdar, Riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler.

Stockholm den 24 januari 1957

Gunnar Engkvist

Ernst Jacobsson

Viola Sandell

Thure Andersson
i Ronneby

Tekla Torbrink

Einar Rimmerfors

Elsa Lindskog

Thyra Löfqvist

Elias Jönsson

Aug. Spångberg

Bilaga

*Uppställning över den del av statens bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler, som disponeras av Våra Gårdar
Budgetåren 1954/55, 1955/56, 1956/57*

År	Inventarier o. materiel för reparation					Köksutrustningar					S u m m a				
	Inkomna ansökningar		Därav beviljade ansökningar			Inkomna ansökningar		Därav beviljade ansökningar			Ansökningar		Därav beviljade		
	Antal	Total kostnad	Antal	Total kostnad	Bidrag	Antal	Total kostnad	Antal	Total kostnad	Bidrag	Antal	Total kostnad	Antal	Total kostnad	Bidrag
1954/55	421	1 254 556	115	332 425	100 000	—	—	—	—	—	421	1 254 556	115	332 425	100 000
1955/56	237	728 361	112	307 931	100 000	148	526 986	47	226 911	100 000	385	1 255 347	159	534 812	200 000
1956/57	314	833 607	91	208 113	75 000	265	880 563	52	228 466	100 000	579	1 714 170	143	436 579	175 000
Summa	972	2 816 524	318	848 469	275 000	413	1 407 549	99	455 377	200 000	1 385	4 224 073	417	1 303 816	475 000